

Αριθμός 3921/2015

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Δ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 29 Μαΐου 2012, με την εξής σύνθεση: Σωτ. Ρίζος, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Δ? Τμήματος, Κ. Κουσουλής, Κ. Πισπιρίγκος, Σύμβουλοι, Μ. Αθανασοπούλου, Ο. Νικολαράκου, Πάρεδροι. Γραμματέας η, Γραμματέας του Δ' Τμήματος.

Για να δικάσει την από 24 Φεβρουαρίου 2011 αίτηση: του, κατοίκου (.....), ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Αντώνιο Βγόντζα (Α.Μ. 4403), που τον διόρισε με πληρεξούσιο η δικαστική συμπαραστάριά του.....,

κατά του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού, ο οποίος παρέστη με την, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Με την αίτηση αυτή ο αιτών επιδιώκει να ακυρωθούν: 1. η υπ' αριθμ. ΥΠΠΟΤ/ΔΙΟΙΚ/ΤΔΠΕΦ/553/27.12.2010, 2. η υπ' αριθμ. ΥΠΠΟΤ/ΔΙΟΙΚ/ΤΔΠΕΦ/10174/28.1.2011 αποφάσεις της Γενικής Γραμματέως του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του εισηγητή, Συμβούλου Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο του αιτούντος, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και την αντιπρόσωπο του Υπουργού, η οποία ζήτησε την απόρριψή της. Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου

Και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινομένης αιτήσεως κατεβλήθη το νόμιμο παράβολο (υπ' αριθμ. Α. 1132730, 2866100/2011 ειδικά γραμμάτια παραβόλου). 2. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, όπως συμπληρώνεται με το από 6.5.2011 δικόγραφο προσθέτων λόγων, ζητείται η ακύρωση της πράξεως της Γενικής Γραμματέως του Υπουργείου Πολιτισμού ΥΠΠΟΤ/ΔΙΟΙΚ/ΤΔΠΕΦ/553/27.12.2010, με την οποία συγκροτήθηκε επιτροπή με αρμοδιότητες επί του συγγραφικού έργου του Ζητείται, επίσης, η ακύρωση της πράξεως της Γενικής Γραμματέως του Υπουργείου Πολιτισμού ΥΠΠΟΤ/ΔΙΟΙΚ/ΤΔΠΕΦ/10174/28.1.2011, με την οποία ορίσθηκε ο Πρόεδρος της εν λόγω επιτροπής. 3. Επειδή, από τα προσκομισθέντα στοιχεία προκύπτει ότι τα δικαιώματα της πνευματικής ιδιοκτησίας επί του συγγραφικού έργου του αποβιώσαντος στις 26.10.1957 περιήλθαν μετά τον θάνατό του, δυνάμει της από 12.4.1956 διαθήκης του, στη χήρα του , η οποία προ του θανάτου της στις 18.2.2004 μετεβίβασε αυτά τα δικαιώματα στον αιτούντα, θετό υιό της, λόγω γονικής παροχής, δυνάμει του υπ' αριθμ./14.4.1995 συμβολαίου της συμβολαιογράφου Αθηνών Συνεπώς, η κρινόμενη αίτηση ασκείται με έννομο συμφέρον από τον αιτούντα, ο οποίος ισχυρίζεται ότι με την έκδοση των προσβαλλομένων πράξεων παραβιάζονται τα δικαιώματα της πνευματικής ιδιοκτησίας του επί του συγγραφικού έργου του 4. Επειδή, η πνευματική ιδιοκτησία προστατεύεται με

τις διατάξεις του ν. 2121/1993 (Α' 25), στα άρθρα 1 - 4, 12 και 29 του οποίου, όπως τροποποιήθηκαν με τα άρθρα 8 παρ. 5 του ν. 2557/1997 (Α' 27) και 81 παρ. 1 του ν. 3057/2002 (Α' 239), ορίζονται τα εξής: «Άρθρο 1. 1. Οι πνευματικοί δημιουργοί, με τη δημιουργία του έργου, αποκτούν πάνω σ' αυτό πνευματική ιδιοκτησία που περιλαμβάνει, ως αποκλειστικά και απόλυτα δικαιώματα, το δικαίωμα της εκμετάλλευσης του έργου (περιουσιακό δικαίωμα) και το δικαίωμα της προστασίας του προσωπικού τους δεσμού προς αυτό (ηθικό δικαίωμα). 2. Τα δικαιώματα αυτά περιλαμβάνουν τις εξουσίες που προβλέπονται στα άρθρα 3 και 4 του παρόντος νόμου. Άρθρο 2. 1. Ως έργο νοείται κάθε πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης, που εκφράζεται με οποιαδήποτε μορφή... 4. Η προστασία του παρόντος νόμου είναι ανεξάρτητη από την αξία και τον προορισμό του έργου... Άρθρο 3. 1. Το περιουσιακό δικαίωμα δίνει στους δημιουργούς ιδίως την εξουσία (δικαίωμα) να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν: α) Την εγγραφή και την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη αναπαραγωγή των έργων τους με οποιοδήποτε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει. β) Τη μετάφραση των έργων τους. γ) Τη διασκευή, την προσαρμογή ή άλλες μετατροπές των έργων τους. δ) Οσον αφορά το πρωτότυπο ή τα αντίτυπα (αντίγραφα) των έργων τους, τη διανομή τους στο κοινό με οποιαδήποτε μορφή μέσω πώλησης ή με άλλους τρόπους... ε) Την εκμίσθωση και το δημόσιο δανεισμό... στ) Τη δημόσια εκτέλεση των έργων τους. ζ) Τη μετάδοση ή αναμετάδοση των έργων τους στο κοινό με τη ραδιοφωνία και την τηλεόραση... η) Την παρουσίαση στο κοινό των έργων τους... θ) ... 2. Δημόσια θεωρείται κάθε χρήση ή εκτέλεση ή παρουσίαση του έργου, που κάνει το έργο προσιτό σε κύκλο προσώπων ευρύτερο από το στενό κύκλο της οικογένειας και το άμεσο κοινωνικό περιβάλλον, ανεξαρτήτως από το αν τα πρόσωπα αυτού του ευρύτερου κύκλου βρίσκονται στον ίδιο ή σε διαφορετικούς χώρους. Άρθρο 4. 1. Το ηθικό δικαίωμα δίνει στο δημιουργό ιδίως τις εξουσίες: α) της απόφασης για το χρόνο, τον τόπο και τον τρόπο κατά τους οποίους το έργο θα γίνει προσιτό στο κοινό (δημοσίευση), β) της αναγνώρισης της πατρότητάς του πάνω στο έργο και ειδικότερα την εξουσία να απαιτεί, στο μέτρο του δυνατού, τη μνεία του ονόματός του στα αντίτυπα του έργου του και σε κάθε δημόσια χρήση του έργου του ή, αντίθετα, να κρατάει την ανωνυμία του ή να χρησιμοποιεί ψευδώνυμο, γ) της απαγόρευσης κάθε παραμόρφωσης, περικοπής ή άλλης τροποποίησης του έργου του, καθώς και κάθε προσβολής του δημιουργού οφειλόμενης στις συνθήκες παρουσίασης του έργου στο κοινό, δ) της προσπέλασης στο έργο του, έστω και αν το περιουσιακό δικαίωμα στο έργο ή η κυριότητα στον υλικό φορέα του έργου ανήκει σε άλλον, οπότε η προσπέλαση πρέπει να πραγματοποιείται κατά τρόπο που προκαλεί τη μικρότερη δυνατή ενόχληση στο δικαιούχο, ε) προκειμένου περί έργων λόγου ή επιστήμης, της υπαναχώρησης από συμβάσεις μεταβίβασης του περιουσιακού δικαιώματος ή εκμετάλλευσής του ή άδειας εκμετάλλευσής του εφόσον αυτό είναι αναγκαίο για την προστασία της προσωπικότητάς του εξαιτίας μεταβολής στις πεποιθήσεις του ή στις περιστάσεις και με καταβολή αποζημίωσης στον αντισυμβαλλόμενο για τη θετική του ζημία. 2. ... 3. Το ηθικό δικαίωμα είναι ανεξάρτητο από το περιουσιακό δικαίωμα και παραμένει στο δημιουργό ακόμα και μετά τη μεταβίβαση του περιουσιακού δικαιώματος... Άρθρο 12. 1. Το περιουσιακό δικαίωμα μπορεί να μεταβιβασθεί μεταξύ ζώντων ή αιτία θανάτου. 2. Το ηθικό δικαίωμα είναι αμεταβίβαστο μεταξύ ζώντων. Μετά το θάνατο του δημιουργού, το ηθικό δικαίωμα περιέρχεται στους κληρονόμους του που οφείλουν να το ασκούν σύμφωνα με τη θέληση του δημιουργού, εφόσον τέτοια θέληση έχει ρητά εκφραστεί. Άρθρο 29. 1. Η πνευματική ιδιοκτησία διαρκεί όσο η ζωή του δημιουργού και εβδομήντα (70) χρόνια μετά το θάνατό του, που υπολογίζονται από την 1η Ιανουαρίου του έτους το οποίο έπεται του θανάτου του δημιουργού. 2. Μετά τη λήξη της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας, το Δημόσιο, εκπροσωπούμενο από τον Υπουργό Πολιτισμού, μπορεί να ασκεί τις

εξουσίες αναγνώρισης της πατρότητας του δημιουργού και τις εξουσίες προστασίας της ακεραιότητας του έργου που απορρέουν από το ηθικό δικαίωμα κατά το άρθρο 4 παρ. 1 περιπτ. β' και γ' του παρόντος νόμου». 5. Επειδή, οι προσβαλλόμενες πράξεις εκδόθηκαν κατ' επίκληση του άρθρου 2 του ν. 681/1977 (Α' 243), το οποίο ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής: «1. Δί' αποφάσεων του Υπουργού Πολιτισμού κα Επιστημών, δύναται να συγκροτώνται, παρά τω Υπουργείω Πολιτισμού και Επιστημών, Ομάδες Εργασίας εκ δημοσίων υπαλλήλων ή και ιδιωτών, δυναμένων, ως εκ των ειδικών γνώσεων, της επιστημονικής κατάρτισεως και πείρας να συμβάλλουν εις την αποδοτικωτέραν διεξαγωγήν του έργου του Υπουργείου καθ' οιονδήποτε τρόπον, ιδία δε δια της κατάρτισεως μελετών ή διεξαγωγής ερευνών».

Με την πρώτη προσβαλλόμενη πράξη της Γενικής Γραμματέως του Υπουργείου Πολιτισμού ΥΠΠΟΤ/ΔΙΟΙΚ/ΤΔΠΕΦ/553/ 27.12.2010 συγκροτήθηκε δωδεκαμελής επιτροπή, στην οποία ανετέθησαν (με την ίδια πράξη) οι εξής αρμοδιότητες επί του συγγραφικού έργου του : α) η «επανεκδόση» των έργων του «με ερμηνευτικά σχόλια και έγκυρους μελετητές και με τυπογραφική εμφάνιση που να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες αισθητικές απαιτήσεις», β) η συγκέντρωση όλων των ανεκδότων χειρογράφων του και όλων των κειμένων του που έχουν δημοσιευθεί σε περιοδικά, επιθεωρήσεις ή εφημερίδες, καθώς και η «έκδοση» αυτών των έργων με ερμηνευτικά σχόλια και σημειώσεις ειδικών μελετητών και γ) η «εξ υπαρχής μετάφραση... όπου είναι αναγκαίο», των έργων του στις κυριότερες ξένες γλώσσες από ειδικούς και έμπειρους μεταφραστές που «θα πλαισιώνονται από εκδοτικούς οίκους του εξωτερικού». Στην πράξη αυτή αναφέρεται ότι οι εργασίες της επιτροπής, η οποία «δεν θα είναι αμειβόμενη», θα διαρκέσουν μέχρι την ολοκλήρωση του έργου της, καθώς και ότι η επιτροπή: α) «θα συνεργάζεται με τις εκδόσεις, το ..., το ..., τη ... Εταιρεία.... και ενδεχομένως με άλλους φορείς» και β) «θα διερευνήσει τις δυνατότητες που προσφέρουν οι οίκοι του εξωτερικού» για τις μεταφράσεις. Τέλος, στην ίδια πράξη αναφέρονται και τα εξής: α) ότι «το κόστος των εκδόσεων στα ελληνικά αναλαμβάνουν οι εκδοτικοί οίκοι» και β) ότι «με τις νέες αυτές εκδόσεις δεν θίγονται στο ελάχιστο τα πνευματικά δικαιώματα που ανήκουν στους νόμιμους δικαιούχους». Ακολούθησε η έκδοση της δευτέρας προσβαλλόμενης πράξεως της Γενικής Γραμματέως του Υπουργείου Πολιτισμού ΥΠΠΟΤ/ΔΙΟΙΚ/ΤΔΠΕΦ/10174/28.1.2011, με την οποία Πρόεδρος της δωδεκαμελούς επιτροπής ορίστηκε ο, ο οποίος είναι και Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου. 6. Επειδή, στη συσταθείσα με τις προσβαλλόμενες πράξεις επιτροπή δεν ανετέθησαν απλώς αρμοδιότητες για την κατάρτιση μελετών και για τη διεξαγωγή ερευνών επί του συγγραφικού έργου του..... Ανετέθησαν, επιπροσθέτως, αρμοδιότητες για την «επανεκδόση» και την «εξ υπαρχής μετάφραση» των έργων του που έχουν ήδη εκδοθεί και μεταφρασθεί, καθώς και για την «έκδοση» των ανεκδότων έργων του.

Η ανάθεση, όμως, αυτών των αρμοδιοτήτων παραβιάζει τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας επί του συγγραφικού έργου του ..., τα οποία, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στην τρίτη σκέψη, έχουν περιέλθει στον αιτούντα. Τούτο, διότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 που παρατίθενται στην τέταρτη σκέψη, τα δικαιώματα αυτά διατηρούνται επί εβδομήντα έτη μετά το έτος θανάτου του (1957) και παρέχουν στους εκάστοτε διαδόχους του, μεταξύ άλλων, την εξουσία να απαγορεύουν τις -χωρίς την άδειά τους- επανεκδόσεις, νέες μεταφράσεις και εκδόσεις των ανεκδότων έργων του [ήτοι, παρέχουν εξουσία όμοια με εκείνη, την οποία ο ίδιος νόμος παρέχει σε κάθε εν ζωή συγγραφέα επί του έργου του, ανεξαρτήτως της αξίας και του προορισμού αυτού]. Αυτή η εξουσία του αιτούντος [ήτοι, η εξουσία απαγορεύσεως, ως περιεχόμενο των δικαιωμάτων της πνευματικής ιδιοκτησίας του επί του συγγραφικού έργου του]

παραβιάσθηκε, διότι στην πρώτη προσβαλλομένη πράξη η Διοίκηση αναφέρει αορίστως ότι «με τις νέες αυτές εκδόσεις δεν θίγονται στο ελάχιστο τα πνευματικά δικαιώματα που ανήκουν στους νόμιμους δικαιούχους», ενώ όφειλε να ορίσει ότι για τις επανεκδόσεις, νέες μεταφράσεις και εκδόσεις των ανεκδότητων έργων του.....υπό την επιμέλεια της συσταθείσης επιτροπής απαιτείται άδεια του έχοντος τα σχετικά δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Συνεπώς, για τον λόγο αυτό, ο οποίος προβάλλεται βασίμως, πρέπει να γίνει δεκτή η κρινόμενη αίτηση και να ακυρωθούν οι προσβαλλόμενες πράξεις, αλυσιτελούς καθισταμένης της εξετάσεως των λοιπών προσβαλλομένων λόγων.

Διά ταύτα

Δέχεται την αίτηση. Ακυρώνει τις πράξεις της Γενικής Γραμματέως του Υπουργείου Πολιτισμού: α) ΥΠΠΟΤ/ΔΙΟΙΚ/ΤΔΠΕΦ/553/27.12.2010 και β) ΥΠΠΟΤ/ ΔΙΟΙΚ/ΤΔΠΕΦ/10174/28.1.2011. Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου. Επιβάλλει στο Ελληνικό Δημόσιο το ποσόν των εννιακοσίων είκοσι (920) ευρώ ως δικαστική δαπάνη του αιτούντος.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 7 Ιουνίου 2012

Ο Πρόεδρος του Δ` Τμήματος

Η Γραμματέας του Δ` Τμήματος

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 10ης Νοεμβρίου 2015.

Η Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρος Ο Γραμματέας